

LDDK pozīcija
Nacionālās trīspusējās padomes (NTSP) sēdei
2021.gada 27.aprīlī
Par Latvijas atveseļošanas un noturības plānu

Pamatojoties uz Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) padomes 2021.gada 27.aprīļa sēdes lēmumu, LDDK ierosina šādu NTSP lēmuma **projektu par darba kārtības 1.punktu Par Atjaunošanas un noturības mehānisma (ANM/RRF) plānu:**

LDDK konceptuāli atbalsta ANM/RRF plānu ar nosacījumu, ja tiek ņemti vērā šādi priekšlikumi iekļaušanai ANM/RRF plānā vai tiek rasti risinājumi no citiem finanšu avotiem:

1. Klimata pārmaiņas un ilgtspēja:

- 1.1. Izmešu samazināšanai transporta sektorā **palielināt atbalstu transporta sektoram: atvēlēt finansējumu valsts pilsētām** (sabiedriskajam transportam), kas veicinātu CO2 samazināšanu un būtu vērsts uz visu sabiedrību kopumā (atbalstīt Latvijas Pašvaldību savienības priekšlikumu par izmešu samazināšanai transporta nepieciešamo finansējumu 10 miljonu apmērā;
- 1.2. Klimata adaptācijas pasākumu sadaļā (klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās klimata pārmaiņām un bioloģiskā daudzveidība) **saglabāt mežsaimniecības atbalsta pasākumus ar finansējumu mežu ekosistēmu noturības un vērtības celšanai** vismaz 22 miljonu eiro apmērā vai paredzot atbilstošu finansējumu no Lauku attīstības programmai paredzētā finansējuma citos finanšu avotos;
- 1.3. Paredzēt finansējumu **ne-finanšu datu pieejamības jautājuma risināšanai** ESG (Environment.Social.Governance) kontekstā, proti, datu uzkrāšana, pieejamības un lietošanas veicināšana dažādu tautsaimniecības sistēmu (piemēram, transporta, lauksaimniecības segmentos) funkcionalitātes un savietojamības uzlabošana ar citām sistēmām tautsaimniecības aktivitāšu ietekmes uz vidi novērtējumam.

2. Digitālā transformācija:

- 2.1. Paredzēt atbalstu **augstākā līmeņa digitālo prasmju attīstības programmām** pēc uzņēmuma pieprasījuma;
- 2.2. Palielināt **finansējumu un īstenot sadarbību ar privāto sektoru tehnoloģiski neitrāliem risinājumiem digitālās infrastruktūras attīstībai** (5G, platjoslas pieslēgumu pieejamība) augstas veikspējas ātrdarbības savienojamības nodrošinājumam visām izglītības iestādēm, galvenajiem sociālekonomiskajiem virzītājspēkiem un 87% mājsaimniecību;
- 2.3. Atbalstīt dažādu **IT produktu un pakalpojumu iegādi digitālo prasmju attīstībai mazo un vidējo uzņēmumu digitalizācijas** izaicinājumu pārvarēšanai;
- 2.4. Atbalstīt specifiskas programmas, kas ir vērstas uz **mazo un vidējo uzņēmumu** īpašnieku, vadītāju izpratnes celšanu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) jautājumos.

3. Nevienlīdzības mazināšana:

- 3.1. Palielināt finansējumu **mājokļu pieejamībai** un savstarpēji **saistīt ar industriālo parku attīstību**;
- 3.2. **Mainīt industriālo parku attīstīšanas pieeju un to īstenot publiskās privātās partnerības modelī**, pašvaldībām veicot ieguldījumus pamatinfrastruktūrā (piem., augstas prasības 3fāžu pieslēgumiem, papildu elektrojaudas piegāde), un no ANM plānā paredzētā finansējuma līdzfinansējot arī ražošanas ēku būvniecību, nosakot, ka projektēšanu, būvniecību un uzturēšanu veic privātie industriālo parku attīstītāji vai plānā minētie starptautiskie parku operatori un tiem paredzot daļu no kopējā finansējuma;
- 3.3. **ieviekt darba vidē balstītas (DVB) mācības augstākajā izglītībā augstākās izglītības reformas** ietvaros (finansiāls atbalsts augstskolām programmu aktualizācijai atbilstoši DVB mācību īstenošanai un uzņēmumiem, studentu mācību nodrošināšanai darba vidē).

4. Veselība:

- 4.1. Paredzēt **investīcijas cilvēkresursos** (papildus veselības personāla sagatavošanai) veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas efektivitātes un pieejamības uzlabošanai iedzīvotājiem un iekšējā pieprasījuma pēc veselības personāla (trūkstošo 4 000 medmāsu, 1 000 ārstu) nodrošināšanai;
- 4.2. Papildināt pētniecības sadaļu ar **atbalstu sabiedrības veselības pētījumu veikšanai** (turpināt COVID-19 slimības ietekmes uz dažādām iedzīvotāju grupām, tostarp uz bērniem un pusaudžiem izpēti, kā arī izstrādāt Vadlīnijas pacientu ārstēšanai);
- 4.3. Ieviekt pasākumus **tehnoloģiju prasmju attīstībai visos veselības aprūpes izglītības līmeņos** (sasaiste ar digitalizāciju);
- 4.4. Ņemt vērā **privāto ārstniecības iestāžu ieguldītās investīcijas pirms lēmuma pieņemšanas par līdzekļu piešķiršanu** medicīnisko tehnoloģiju iegādei valsts klīniskajām universitāšu un reģionālajām slimnīcām ambulatoro pakalpojumu sniegšanas paplašināšanai.

5. Horizontālie jautājumi:

- 5.1. **Izvērtēt plānoto investīciju un starpinstitūciju (ZM, SM, EM, VARAM) sadarbību Eiropas Zaļā kursa ietvaros nepieciešamo CO₂ emisiju samazināšanas pasākumu jomā** (īpaši Zemkopības ministrijas paspārnē Lauksaimniecības/ Zivsaimniecības atbalsta jomās) un **Finanšu ministrijai nodrošināt starpinstitucionālo (starpnozaru) sadarbību Nacionālās enerģētikas un klimata plāna (NEKP) mērķu un paredzēto pasākumu īstenošanā**, lai nodrošinātu paredzēto ieguldījumu CO₂ emisiju samazināšanā, klimata mērķu sasniegšanā un vienlaikus saglabātu atbalstu saimnieciskajai darbībai;
- 5.2. **Konsekventi lietot terminus “sociālie partneri” un “sadarbības partneri”, izsakot šādā redakcijā (atbilstoši ES Darbības programma Latvijai 2021.–2027.gadam (projekts)¹ teksta redakcijai):**
 - a) Sociālie partneri: Latvijas Darba devēju konfederācija, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, darba devēju, darba ņēmēju organizācijas un apvienības;
 - b) Sadarbības partneri: Latvijas Pašvaldību savienība, Latvijas Lielo pilsētu asociācija, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera, biedrības, nodibinājumi, nozaru asociācijas, plānošanas reģioni;

¹ https://www.esfondi.lv/upload/leviesana/dp_12.04.2021.docx

- 5.3. **Savlaicīgas un konsultācijas pēc būtības ar sociālajiem un sadarbības partneriem ANM/ RRF plāna praktiskai un efektīvai ieviešanai un investīciju pozitīvai atdevei:** noturība, izaugsme un nodarbinātība;
- 5.4. **Saskaņot ANM/ RRF plānu ar sociālajiem partneriem pirms iesniegšanas** apstiprināšanai Ministru kabinetā un Eiropas Komisijā;
- 5.5. Savlaicīgi un pēc būtības **iesaistīt sociālos un sadarbības partnerus Ministru kabineta noteikumu un citu reglamentējošo dokumentu izstrādē** ANM/ RRF plānā paredzēto pasākumu ieviešanai;

6. Saistītie jautājumi:

- 6.1. Plānot turpmāko darbu pie citu finanšu avotu piesaistes (ES darbības programma 2021-2027 un valsts budžets), lai **īstenotu Nacionālo industriālo politiku** (eksporta un rūpniecības kāpināšana);
- 6.2. Ekonomikas ministrijai sagatavot un iesniegt priekšlikumu apstiprināšanai Ministru kabinetā **finansējumu ražojošajiem uzņēmumiem un kompetenču centriem 20 miljonu eiro apmērā Nacionālās industriālās politikas mērķa** (kāpināt Latvijas eksportspēju līdz 27 miljardiem eiro) **īstenošanas** atbalstam;
- 6.3. Veikt **korekcijas ES fondu darbības programmas 2021-2027 projektā**, integrējot tajā pasākumus, kas nav tikuši iekļauti ANM/ RRF, bet pēc būtības ir atbalstāmi.